

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Педагогіка вищої та фахової передвищої освіти

Освітньо-професійна програма "Агрономія"
другого (магістерського) рівня вищої освіти

Спеціальність: 201 Агрономія

Галузь знань: 20 Аграрні науки та продовольство

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від 28.08.2023 р.

м. Кропивницький – 2023

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Мета і завдання дисципліни
3. Формат дисципліни
4. Обсяг дисципліни
5. Ознаки дисципліни
6. Технічне й програмне забезпечення /обладнання
7. Політика курсу
8. Навчально-методична карта дисципліни
9. Система оцінювання та вимоги
10. Рекомендовані джерела інформації

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Педагогіка вищої та фахової передвищої освіти
Викладач	БАРАБАШ Вікторія, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри історії, археології, інформаційної та архівної справи
Контактний телефон	+38(066) 649-24-24
E-mail:	viktoria-k67@ukr.net
Консультації	<i>Очні консультації</i> за попередньою домовленістю вівторок та середа з 13.20 до 14.40 <i>Онлайн консультації</i> за попередньою домовленістю в робочі дні з 9.00 до 15.30.

2. Мета і завдання дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Педагогіка вищої та фахової передвищої освіти» є: сприяти формуванню здатності здобувачів магістерського рівня вищої освіти розв'язувати складні професійні задачі забезпечення якості навчання і викладання у вищій школі, педагогічного супроводу учасників освітнього процесу, забезпечення загальної й академічної культури.

У результаті вивчення навчальної дисципліни «Педагогіка вищої та фахової передвищої освіти» здобувач освітнього ступеня магістр повинен **опанувати такі фахові компетентності:**

Фахові компетентності

СК 8. Здатність до розробки та викладання навчальних дисциплін у закладах вищої та фахової передвищої освіти.

Результати навчання

РН 10. Здійснювати ефективне управління персоналом і ресурсами, забезпечувати професійний розвиток персоналу, об'єктивно оцінювати результати діяльності колективу та внесок його учасників до цих результатів.

3. Формат дисципліни

Для денної форми навчання:

Викладання курсу передбачає для засвоєння дисципліни традиційні практичні заняття із застосуванням підручників, навчальних посібників, методичних вказівок, лексико-граматичного та наочного матеріалів, електронних презентацій.

Формат очний (face to face) або дистанційний (online). Сесія – формат очний (face to face), у міжсесійний період – змішаний (face to face/online).

Набуття соціальних навичок (soft-skills):

- здійснювати професійну комунікацію, ефективно пояснювати і презентувати матеріал, взаємодіяти в проектній діяльності.

4. Обсяг дисципліни

Вид заняття	Кількість годин
Лекційні	28
Практичні	14
Самостійна робота	48
Всього	90

5. Ознаки дисципліни

Рік викладання	Курс (рік навчання)	Семестр	Спеціальність	Кількість кредитів / годин	Кількість змістових модулів	Вид підсумкового контролю	Нормативна / вибіркова
2023/2024 н.р.	1	2	201 Агрономія	3/90	2	Залік	Нормативна

6. Технічне й програмне забезпечення /обладнання

Для викладання дисципліни застосовуються: мультимедійні засоби, персональні комп'ютери, локальна комп'ютерна мережа, вільний доступ до Інтернету.

7. Політика дисципліни

Академічна доброчесність:

Очікується, що здобувачі освіти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлювати наслідки її порушення.

Відвідування занять

Відвідання занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі здобувачі освіти відвідають практичні заняття курсу.

Пропущені заняття повинні бути відпрацьовані не пізніше, ніж за тиждень до залікової сесії.

Поведінка на заняттях

Недопустимість: запізень на заняття, списування та плагіат, несвоєчасне виконання поставленого завдання.

При організації освітнього процесу в Центральукраїнському національному технічному університеті здобувачі освіти, викладачі та адміністрація діють відповідно до: *Положення про організацію освітнього процесу; Кодексу академічної доброчесності ЦНТУ.*

8. Навчально-методична карта дисципліни

Тематика курсу	
Тема	Кількість год.
Педагогіка вищої та фахової передвищої освіти	
Змістовний модуль 1	
Лекції 1, 2. Вища освіта у кінці ХХ початку ХХІ століть.	4
Лекції 3, 4. Вища школа як педагогічна система	4
Лекції 5, 6. Закономірності і принципи навчання у вищій школі	4
Лекції 7, 8. Тенденції розвитку фахової передвищої освіти в сучасних умовах	4
Лекції 9, 10. Активні і інтерактивні методи навчання	4
Лекції 11, 12. Студент як суб'єкт педагогічного процесу. Психолого-педагогічні засади організації самостійної навчальної роботи студентів.	4
Лекції 13, 14. Система організації науково-дослідної роботи студентів	4
Змістовний модуль 2 (практичні заняття)	
Тема № 1. Людина та її місце в суспільстві. Вища освіта: культурно-ціннісна, академічна, професійна, гуманістична парадигми. Процеси інтеграції, глобалізації, інформатизації в галузі вищої та фахової передвищої освіти. Прозорість, звітність, рівність та демократичність в освіті. Компетентнісний підхід як методологія навчання у вищій школі. Європейська і Національна рамки кваліфікацій. Цілі сталого розвитку; Реформа освіти та науки; Стратегії розвитку вищої освіти України на 2021-2031 роки; Форум «Україна 30. Освіта і наука»	2
Тема № 2. Мета і завдання, структура і функції вищої школи; вища школа як науково-педагогічна система (заклад вищої освіти, наглядова рада, вчена рада, спеціалізована рада, робочі і дорадчі органи, ректорат, відділи, факультети, кафедри, викладачі, співробітники, здобувачі вищої освіти). Ключові позиції Болонського процесу із удосконалення вищої освіти в Україні (двоциклове навчання; кредитна система; контроль якості освіти;	2

розширення мобільності; забезпечення працевлаштування випускників; забезпечення привабливості європейської системи освіти); ступневість вищої освіти («молодший бакалавр», «бакалавр», «магістр», «доктор філософії», «доктор наук»); приватна освіта в Україні.	
Тема № 3. Поняття про дидактику як галузь педагогіки, котра розкриває теорію освіти і навчання, її категорії (закономірності, принципи навчання, учіння, викладання, зміст освіти, методи навчання, форми організації навчання, контроль навчально-пізнавальної діяльності); витоки дидактичних ідей; питання дидактики в працях класиків педагогіки. Закономірності навчання як об'єктивні, стійкі, істотні зв'язки в освітньому процесі, що зумовлюють його ефективність. Об'єктивні і суб'єктивні закономірності. Дидактичні принципи як основні положення, що визначають зміст, організаційні форми та методи навчання. Підходи до класифікації принципів навчання.	2
Тема № 4. Тенденції розвитку фахової передвищої освіти на сучасному етапі. Завершення процесу нормативно-правового визначення та впровадження нових законодавчих положень в освітню діяльність з метою приведення функціонування закладів фахової передвищої освіти до вимог національного та європейського освітнього простору. Основні тенденції розвитку фахової освіти; стандартизація підготовки здобувачів за освітньо-професійним ступенем «молодший бакалавр»; закріплення принципів студентоорієнтованого навчання в освітньому процесі; розширення мережі закладів із сучасною навчально-виробничою інфраструктурою та формування єдиної системи професійної освіти. Поєднання професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти; удосконалення якісного складу педагогічних працівників, які здійснюють підготовку здобувачів освіти.	2
Тема № 5. 1. Сутність, мета та переваги активного та інтерактивного навчання. Характеристика. Концептуальні положення. 2. Порівняльний аналіз традиційних та інтерактивних методів навчання. 3. Форми та методи інтерактивного навчання 4. Педагогічні умови застосування інтерактивних методів навчання в сучасних закладах вищої освіти. 5. Вимоги до особистості педагога у процесі організації інтерактивного	2

навчання.	
Тема № 6. 1. Особливості навчальної діяльності здобувача. 2. Самостійна робота студентів, шляхи підвищення її ефективності. 3. Стратегії та технології ефективного самонавчання.	2
Тема № 7.1. Форми й види науково-дослідної роботи студентів 2. Формування інформаційної культури сучасного студента. Культура інформаційного пошуку. Методи компіляції, конспектування, рецензування у роботі студентів. 3. Вимоги до проведення та оформлення результатів курсового, магістерського дослідження	2

Самостійна робота

	Зміст самостійної роботи	Кількість годин
1	<p>ОСНОВНІ ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ СИСТЕМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ</p> <p>Нормативно-правове забезпечення вищої освіти наближене до Європейського простору вищої освіти. Розвинена мережа закладів вищої освіти. Наявність університетів світового рівня, сильна система вищої освіти. Привабливість для іноземних студентів. Рівень автономії ЗВО залишається незадовільним. Несприятлива демографічна ситуація. Посилення тенденції до освітньої еміграції. Невідповідність структури підготовки поточним і перспективним потребам ринку праці. Невідповідність навичок випускників ЗВО потребам роботодавців. Низьке та неефективне фінансове забезпечення вищої освіти. Низький престиж праці викладача, втрата кадрового потенціалу. Слабкий зв'язок ЗВО з наукою та бізнесом.</p>	8
2	<p>ІДЕНТИФІКАЦІЯ ПРОБЛЕМ РОЗВИТКУ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ</p> <p>Невідповідність змісту та якості вищої освіти актуальним потребам суспільства та національної економіки, низька інтенсивність взаємодії з наукою та бізнесом. Брак фінансування та незадовільне матеріальне забезпечення вищої освіти. Недостатній рівень автономії, неефективність управління вищою освітою. Погіршення кадрового</p>	8

	забезпечення ЗВО. Викривлення у формуванні контингенту студентів ЗВО. Слабка інтеграція вищої освіти України у світовий та Європейський освітньо-науковий простір.	
3	СВІТОВІ ТРЕНДИ РОЗВИТКУ ВИЩОЇ ОСВІТИ Глобальні виклики вищій освіті. Глобалізація. Цифровізація. Старіння населення. Інституції та навички майбутнього. Професії майбутнього.	6
4	АНАЛІЗ СИЛЬНИХ І СЛАБКИХ СТОРІН, МОЖЛИВОСТЕЙ І РИЗИКІВ РОЗВИТКУ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ Сильні сторони. Можливості. Слабкі сторони. Загрози.	4
5	ВІЗІЯ, МІСЯ І ПРИНЦИПИ ПОБУДОВИ СИСТЕМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ Концептуальна модель вищої освіти.	4
6	СТРАТЕГІЧНІ, ОПЕРАЦІЙНІ ЦІЛІ ТА ЗАВДАННЯ РОЗВИТКУ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ ДО 2031 РОКУ Покращення системи управління освітою і забезпечення автономії ЗВО. Забезпечення збалансованості ринку праці фахівців з вищою освітою. Забезпечення якості і доступності вищої освіти для різних верств населення. Інтеграція науки, освіти та бізнесу для забезпечення економічного зростання країни. Розвиток кадрового потенціалу ЗВО. Розвиток системи безперервної освіти та навчання протягом життя. Інтеграція у європейський і світовий освітній простір з урахуванням національних інтересів.	6
7	ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ СТРАТЕГІЇ Створення ефективної системи управління на основі доцільного поєднання автономії з м'яким державним регулюванням. Досягнення стабільності фінансування діяльності та розвитку ЗВО на основі паритету державного фінансування та залучення коштів бізнесових структур, фізичних осіб, іноземних інвесторів. Досягнення стабільного фінансування науково-дослідної діяльності ЗВО завдяки активній співпраці ЗВО з комерційним сектором. Підвищення рейтингу українських науковців, ЗВО і у цілому системи вищої освіти до середнього по країнах ЄС.	6
8	МЕХАНІЗМ ТА ЕТАПИ РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЇ Організаційне забезпечення. Інституційне забезпечення.	6

Інструментальне забезпечення. Фінансове забезпечення. Науково-методичне забезпечення. Етапи реалізації Стратегії.	
---	--

9. Система оцінювання та вимоги

Види контролю: поточний, підсумковий.

Методи контролю: спостереження за навчальною діяльністю здобувачів освіти, усне опитування, письмовий контроль, тестовий контроль.

Форма підсумкового контролю: залік.

Контроль знань і умінь здобувачів (поточний та підсумковий) здійснюється згідно з кредитною трансферно-накопичувальною системою організації освітнього процесу в ЦНТУ. Рейтинг здобувача другого рівня вищої освіти із засвоєння результатів навчання визначається за стобальною, дворівневою («зараховано», «не зараховано») та шкалою ЄКТС. Він складається з рейтингу поточної навчальної роботи впродовж семестру, для оцінювання якої призначається 100 балів. Семестровий залік проводиться на останньому занятті, до початку екзаменаційної сесії. Навчальний план передбачає при вивченні навчальної дисципліни виконання певних видів робіт на лекційних, практичних, семінарських заняттях, виконання індивідуальних завдань, інших видів навчальної діяльності, тому оцінка здобувачам вищої освіти вище 60 балів може виставлятися без виконання ними підсумкової залікової роботи.

Шкала оцінювання

Оцінка за шкалою ЄКТС	Визначення	Оцінка		
		За національною системою (екзамен, диф. залік, курс. проект, курс. робота, практика)	За національною системою (залік)	За системою ЦНТУ
A	ВІДМІННО – відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	5 (відмінно)	Зараховано	90-100
B	ДУЖЕ ДОБРЕ – вище середнього рівня з кількома помилками	4 (добре)	Зараховано	82-89
C	ДОБРЕ – в загальному правильна робота з певною кількістю грубих помилок			74-81
D	ЗАДОВІЛЬНО – непогано, але зі значною кількістю недоліків	3 (задовільно)	Зараховано	64-73
E	ДОСТАТНЬО – виконання задовольняє мінімальні критерії			60-63
FX	НЕЗАДОВІЛЬНО – потрібно попрацювати перед тим, як перескласти	2 (незадовільно)	Незараховано	35-59
F	НЕЗАДОВІЛЬНО – необхідна серйозна подальша робота			1-34

Критерії оцінювання знань і умінь здобувачів визначені [Положенням про організацію освітнього процесу в ЦНТУ](#) (с. 32-33).

Поточний контроль здійснюється протягом семестру під час проведення аудиторних занять. Основне завдання поточного контролю – перевірка рівня підготовки здобувачів вищої освіти до виконання конкретної роботи на занятті та рівня засвоєння навчального матеріалу. Поточний контроль може проводитися в усній або письмовій формі та у формі комп'ютерного тестування на практичних заняттях.

Семестровий підсумковий контроль проводиться з метою визначення рівня досягнення здобувачами вищої освіти запланованих результатів навчання, що визначені робочою програмою навчальної дисципліни. Здобувач вищої освіти вважається допущеним до семестрового підсумкового контролю з конкретної навчальної дисципліни (семестрового заліку), якщо він виконав усі види робіт, які передбачені навчальним планом на відповідний семестр з цієї навчальної дисципліни, та виконав умови контракту. Семестровий підсумковий контроль проводиться у формі заліку, що визначено навчальним планом, у терміни, передбачені графіком освітнього процесу. Зміст заліку визначається робочою навчальною програмою дисципліни. У випадку проведення семестрового підсумкового контролю у формі заліку, кожен з видів роботи (завдань), виконаних здобувачем вищої освіти протягом семестру, оцінюється визначеною кількістю балів. Здобувачі вищої освіти мають бути повідомлені про кількість набраних ними балів до початку екзаменаційної сесії.

Семестровий залік полягає в оцінці рівня засвоєння здобувачем вищої освіти навчального матеріалу на практичних заняттях і виконання індивідуальних завдань за стобальною та дворівневою шкалою («зараховано», «не зараховано») та шкалою ЄКТС результатів навчання. Семестровий залік планується при відсутності екзамену. Семестровий залік з окремої дисципліни проводиться на останньому занятті, до початку екзаменаційної сесії. Навчальний план передбачає при вивченні навчальної дисципліни виконання певних видів робіт на лекційних, практичних, семінарських, лабораторних заняттях, виконання індивідуальних завдань, інших видів навчальної діяльності, тому оцінка здобувачам вищої освіти вище 60 балів може виставлятися без виконання ними підсумкової залікової роботи. У разі, якщо сума рейтингових балів менша ніж 60, але виконані умови допуску до семестрового контролю, здобувач вищої освіти виконує на останньому за розкладом занятті залікову контрольну роботу. За бажанням, здобувач вищої освіти має право на виконання залікової контрольної роботи з метою підвищення кількості балів, які були набрані ним протягом семестру. Заліки приймаються науково-педагогічними працівниками, які проводили практичні, семінарські та інші заняття в академічній групі або читали лекції з даної дисципліни.

10. Рекомендовані джерела інформації

Базова література:

1. Академічна чесність як основа сталого розвитку університету. Ред. Фінікова Т. В., Артюхова А. Є. Київ: Таксон. 2016. 234 с.
2. Гладуш В. А. Педагогіка вищої школи: теорія, практика, історія. навч. посіб. / В. А. Гладуш, Г. І. Лисенко .Дніпропетровськ 2014. – 416 с.
3. Головенкін В.П. Педагогіка вищої школи: підручник. 2-ге вид., переробл. і доповн. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. 290 с.
4. Інновації у вищій освіті: вітчизняний і зарубіжний досвід: навч. посіб./ І.В. Артёмов, І.П. Студеняк, Й.Й. Головач, А.В. Гусь. Ужгород: ПП «АУТДОР-ШАРК», 2015. 360 с. (Серія «Євроінтеграція: український вимір». Вип. 23).

5. Карпенко О., Прокопів Л. Вища освіта у контексті євроінтеграції: *навч.-метод. посіб.* Дрогобич, 2019. 148 с.
6. Мариновська О.Я. Педагогічна інноватика & Менеджмент інновацій: навч.-метод. посіб. Івано-Франківськ: Місто НВ, 2019. 504 с.
7. Сікорський П.І. Нова педагогіка. Львівська політехніка. Львів 2021. 540 с.83. Фахова передвища освіта: сучасні виклики та перспективи розвитку: збірник матеріалів II Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Київ, квітень 2021 р.) / Інститут професійно-технічної освіти НАПН України /ред. кол. : Каленський А.А., Кубицький С.О., Пащенко Т.М. та ін. Житомир: «Полісся», 2021. 104 с.

Допоміжна:

1. Барабаш В. А., Глебова Л. В., Мехеда А. М. Науково-дослідницька діяльність у процесі формування професійної компетентності студентів-інформаційників. *Соціум. Документ. Комунікація*: зб. наук. праць. Серія: Історичні науки. Переяслав-Хмельницький: ФОП Домбровська Я.М. 2020. Вип. 10. С.216 –240. <http://dspace.kntu.kr.ua/jspui/handle/123456789/10409>
2. Бех, І. Д. Патріотизм як цінність. 7 наукових позицій у національно-патріотичному вихованні. *Управління освітою*. 2018. № 6, С. 7–12.
3. Стратегія розвитку вищої освіти в Україні на 2021-2031 роки. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2020/09/25/rozvitku-vishchoi-osviti-v-ukraini-02-10-2020.pdf>
4. Стинська В., Прокопів Л. Технології формування лідера у процесі професійної підготовки викладача ЗВО. *Освітні обрії*. 2021. 1(52). С. 115-118.
5. ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ. Роман Курок. *Професійна педагогіка*/1(22)'2021, ст. 41-48. <https://doi.org/10.32835/2707-3092.2021.22.41-48>
6. Mytsenko Valerii, Barabash Viktoriia, Bondarenko Anna. Formation of Soft Skills Among Future Specialists in Information, Library and Archival Affairs. *Наукові записки. Серія: педагогічні науки. Вип. 199 (2021)*. Кропивницький: РВВ ЦДПУ імені Володимира Винниченка, 2021 р. С. 82–87. <https://pednauk.cuspu.edu.ua/article/download>
7. MYTSENKO Valerii, BARABASH Viktoriia GLEBOVA Lyudmila. Educational potential of the activities of information institutions during the war period. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки. 2023. Випуск 208. С. 79–86. DOI:10.36550/2415-7988-2023-1-207-79-86.* <https://pednauk.cuspu.edu.ua/index.php/pednauk/issue/view/29/44>.

Ресурси для індивідуальної та самостійної роботи

1. Педагогіка та психологія вищої школи: навчальний посібник / Л.Г. Кайдалова, І.С. Сабатовська-Фролкіна, Н.В. Альохіна, Н.В. Шварп. – Х.: НФаУ, 2019. – 248 с.
2. Системно-синергетичний підхід до педагогічної підготовки майбутніх магістрів освіти / *Професійна педагогічна освіта: системні дослідження: Монографія / За ред. О.А. Дубасенюк.* – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. Івана Франка, 2015. – С. 92 – 109.
3. Стражнікова І. Педагогіка вищої школи: навчально-методичний посібник. – Івано-Франківськ: НАІР, 2018. – 120 с.
4. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>

5. Методичні рекомендації щодо розроблення стандартів фахової передвищої освіти. Наказ Міністерства освіти і науки України від 13.07.2020 № 918. [online] Доступно: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-metodichnih-rekomendacij-shodo-rozroblennya-standartiv-fahovoyi-peredvishoyi-osviti>.
6. Higher Education Pedagogies ISSN: (Print) (Online) Journal homepage. URL: <https://www.tandfonline.com/loi/rhep20>

Інформаційні ресурси:

1. Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В.О. Сухомлинського. URL: <https://dnpb.gov.ua>
2. Електронна бібліотека – підручники. URL: <http://www.info-library.com.ua/>
3. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>
4. В.О. Сухомлинський <https://sukhomlynsky.com/ua>
5. Наукова періодика України. Сайт електронних видань вищих навчальних закладів і наукових установ України. URL: <http://journals.uran.ua>
6. Педагогіка вищої школи. URL: www.kspu.edu/Information/services.aspx